کشانەوەی هێزەکانی ئەمریکا و چارەنوسی عێراق و هەرێمی کوردستان.. ڕەسوڵ بێسکێنی

دیارە وڵاتە زلهێزەکان بەرژەوەندی وڵات و گەلەکەی خۆیان لەهەموو شتێك لاگرنگترە، لەو ڕوانگەیەوە دەمەوێت ئاماژە بەوە بکەم، عیراق و هەرێمی کوردستان دەبێ ئەوە لەبەرچاوبگرن هەر ڕۆژێك بەرژەوەندییەکانی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی لەعیراق تەواو بوون، ئەم وڵاتە جێدەهێڵن، ئەی دوای ڕۆیشتنی ئەمریکا چارەنووسی عیراق و بەتایبەت هەرێمی کوردستان چی بەسەر دێت.
بۆ نموونە: لە چوونی ئەمریکا بۆ ئەفغانستان وادیارنەبوو پلانێکی ستراتیژی پێشوەختە هەبووبێت، تەنیا لەئەنجامی کاردانەوەی تێقاندنەوەی هەردوو تاوەری بازرگانی جیهانی نیویۆرك لە11ی سێپتێمبەری ساڵی 2001، کەتەواوی جیهانی خستەبەردەم بیرکردنەوەیەکی جدی، سەبارەت بە مەترسی لەسەر کۆی مرۆڤایەتی، کەسەرانی قاعیدە ئەنجامدەری بوون و لە ئەفغانستان داڵدەدرابوون، بۆیە ئەمریکا لە ساڵی 2002 ئەفغانستانی داگیرکرد، بەڵام دوای پێکهاتنی ئامانجەکانیان، ئەمریکا بڕیاریدا ئەفغانستان بۆ لایەنەکانی ناوخۆی وڵاتەکەی جێبهێڵێن و هێزەکانی ئەمریکا لەئەفغانستان بکشێننەوە.

ئەمریکا بڕیاری داوە، لەو شوێنانە بکشێتەوە، کە پێیان وایە شەڕ و کێشەی ئەو ناوچاونە درێژخایەنە، کە ئەفغانستان یەکێکە لەو وڵاتانە، بەڵام هیچ پێناچێت ئەمریکا بۆ تەواوی لە ئەفغانستان بکشێتەوە، وەك ئەوەی بڕیاری دراوە، بەشێك لەهێزەکانی لە باڵوێزخانەی کابوڵدا بهێڵێتەوە، بۆ ئەوەی ئەو شوێنانەی مەترسین لەسەر بەرژەوەندییەکانی ئەمریکا، لەکاتی پێویست و لەجێگای ئەو هێزەوە ئەو ناوچانە بکرێنە ئامانج، بەڵام بینیمان بەکشانەوی ئەمریکا تاڵیبان زۆربەی ناوچەکانیان بەرزەفت کرد و ئەگەر بەدەوام بن پێشبینی دەکرێت تاڵیبان دەست بەسەر تەواوی ئەفغانستان و کابوڵی پایتەختیشدا بگرن، هەرچەندە بۆ کشانەوەی هێزەکانی تاڵیبان، لەنێوان ئەمریکا و تاڵیبان ڕێککەوتنی قەتەر هەبوو، بەڵام لەدوای کشانەوەی هێزی هاوپەیمانان تاڵیبان ڕێزی ڕێککەوتنەکەی نەگرتوو و زۆر لەناوچەکانی ئەفغانستانی گرت و حکومەتی ئەفغانستان ئەو توانایەی نییە خۆیان ڕووبەڕووی تاڵیبان

ببنەوە، بێگومان بەم شێوەیە ناوچەکە چاوەڕوانی کارەساتی گەورە دەکات.

کشانەوەی هێزەکانی ئەمریکا لە ئەفغانستان کاریگەری بەسەرعێراقیشەوە هەیە، چونکە ستراتیجیەتی بایدن ئەوەیە هێزەکانی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست کەمبکاتەوە، هەرچەندە بارودۆخی ئەفغانستان لە عێراق جیاوازە، بەڵام دیارەکە ئەمریکا بۆ هەمیشە لەعێراق نامێنێتەوە، بێگومان کاربەدەستانی عێراق و هەرێمیش ئەوە دەزانن ڕۆژێك دێت ئەمریکا لەعێراقیش بکشێتەوە، سەرەڕای ئەوەی عیراق سەرچاوەیەکی گرنگی وزەیە و بەربەستێکیشە لەبەردەم فراوانخوازی ئێران و ئەوەی پێی دەڵێن هیلالی شیعی، بەڵام کێشە و ئاژاوە بەردەوامەکانی خوارووی عیراق و نەبوونی هێمنی و ئاسایش و لەلایەکی تر پەیوەندی و وابەستەیی حەشدی شەعبی و بەشێك لە هێزەشیعەکانی تری خوارووی عیراق ناوچەکەی ناسەقامگیر کردووە، ئەمەش وای کردووە داهاتووی عیراق ئەمنیەت و ئاسایشی مسۆگەرنەبێت، بەمەش کۆمپانیا ئەمریکیەکان بیرلە جێهێشتنی عیراق بکەنەوە، ئەگەرچی ئەمن و ئاسایش لەهەرێمی کوردستان جیاوازە لە خوارووی عیراق، بەڵام لە کۆتاییدا هەرێمی کوردستان بەشێکە لەعیراق و ئەمریکاهەمیشە جەخت لە یەکپارچەیی عیراق دەکاتەوە.

ئەگەر ئەمریکا بەشێوەیەکی کتوپڕ هاوشێوەی ئەفغانستان لەعێراق بکشێتەوە چاوەڕوان دەکرێت هەمان چارەنوسی ئەفغانستان ڕووبەڕووی عێراقیش دەبێتەوە، بەهۆی بوونی ئەو هێزە میلیشیایانەی لەدەرەوەی بازنەی دەسەڵاتی فەرماندەی هێزەچەکدارەکانن و سیاسەتی وڵاتێ ئیقلیمیەکان جێبەجێدەکەن، حکومەتی عیراقیش هاوشێوەی ئەفغانستان ناتوانێت ڕووبەڕووی هێزە چەکدارەکان ببێتەوە و باوەڕناکرێ توانای بەرگری هەبێت، لەبەرئەم بارودۆخە نالەبارە داهاتویەکی نادیار چاوەڕێ دەکرێت.

لەڕووی بارودۆخی جێگیری ئاسایش لەهەرێمی کوردستان جیاوازە، بەڵام ئەگەر مانەوەی ئەمریکا بۆ عێراق چەند گرنگ بێت، چەندان ئەوەندە بۆ هەرێم گرنگە، چونکەهاتن و مانەوەی ئەمریکا تائێستاش هۆکاری سەرەکی پاراستن و مانەوەی قەوارەی هەرێمی کوردستانە، مەترسی وڵاتانی دراوسێ و زیندووبوونەوەی داعش و مەترسی حەشدی شەعبی و حکومەتی بەغدا پێویستی بەهەڵسەنگاندن و بیرلێکردنەوەیە.

بەلەبەرچاوگرتنی ئەم هەموو ئەگەرانە پێویستە کورد حەکیمانە مامەڵە لەگەڵ ئەم بارودۆخە بکات و بیر لەوە بکاتەوە دوای

کشانەوەی ئەمریکا لەعیراق و هەرێمی کوردستان پێویستە کورد چی بکات، بێگومان رێکخستنەوەی نێوماڵی کورد کاری لەپێشینەیە و ئاشتی و ئارامی و ریزگرتن لە مافەکانی مر□ق و دیموکراسی گرنگی زۆری هەیە، بەشێوەیە‌ك بتوانن سەرنجی ئەمریکا و وڵاتانی تری خاوەن پێگە و بڕیار بەدەستی جیهان ڕابکێشن، بۆئەوەی هەرێمی کوردستان لە ئارامی و ئاسوودەییدا بمێنێتەوە.

شەوێك لە شەوانی سیمرخ.. سەڵاح شوان

(تا زمانی کوردی لە جەنگی نووسیندابێ و کورد داهێنانی خۆی بناسێت. دەقی: (شەوێك لە شەوانی سیمرخ)ی سەڵاح شوان لە هەقیقەتی زمان و داهێنانمان بەئاگا دەهێنێتەوە. سەباح ڕەنجەر)

ئەمشەو تەنیا هەر من و تۆین
وەرە با باسی ئامێزی شۆخی تەزیوی زریان و
تاڤگەی غەم و
گۆمە بێدەنگەکان بکەین.
وەرە با باسی شەپۆلی خەولێکەوتووی
لەشی جۆگەلەکان بکەین.
سەیرم مەکە
ئەم ئەشکەوتە زۆر تاریکە و نامناسی□وە
سەیرم مەکە
با گڕی ناو دڵیشت بم
نەمتدیوە و ناشم ناسیت
کەی سووتوو ئاگای لە گڕی ناو دڵێتی چۆن دەسووتێ!
کەی زەوی ئاگای لە بوڕکان هەیە تا نەتەقێتەوە
گوێم بۆ هەڵخە
ئەمشەو هەر تەنیا من و تۆین
وەرە با باسی هیچ شتێك
بۆ یەکتری نەکەین و بیر
لە هیچ شتێك نەکەینەوە

کەی باڵای تاقگ□ و غەمی سارد
لەبەر هاژە و کپیی خۆیان
لە قسەی ئێمە تێدەگەن
ئەم شوورەیە زۆر ئەستوورە
هەر دوو دیویشی دۆزەخە
ئیتر بۆچی جێگە گۆڕکێ لەگەڵ کەسی تردا بکەین
ئێمە هەتاو دەمانسووتێنێت و ئەوان
بۆ هەتاو خۆ دەسووتێنن
ئەمشەو دنیا لەناو دەستما
هەویرێکی هەڵاتووە
هەرچی چۆنێکی دەشێلم
لەناو تەنووری مێشکمدا
لەنانێکی غەم زیاتری تیا نا بێت!
نازانم بیدەم بە دەمی کام ماسیی ئارەزوومەوە
گوێم لێ بگرە
کە تەنیا بم داڵەکانی زیۆسم لێ دەورووژێت
سی و جگەری ئارەزووەکانم دەردێنن
ئەمشەو سێ شەوە بەتەنیام.
بەتەنیام و گوێم لە ترپەی پێی دڵە زیندانییەکەمە
لە ژوورەکەی ئەودیوما
سێ شەوە تاکو بەیانی پیاسە دەکات
دێت و دەچێت
دێت و دەچێت
چاوەڕوانە
ئەگەر ئەمشەو
مانگ بە ڕووتی
بێتە بەردەم پەنجەرەکەی کۆشکی گەردوون
بچێت و ماچێکی بکا و
تاڵێ لە قژە خاوەکەی بهێنێت
چوار پەلی ئەژدیهای بازی
ئەم ڕۆژگارەی پێ ببەستێت
گوێم لێ بگرە
لەشی ئەشقە مەمکخۆرەکەم تا ئێستایش
چرۆی ڕوونا کی دەردەکا و
پڕ بە دنیایەك ئەستێرەی ڕەنگاوڕەنگی بۆت گرتووە
گەر بێت و بمناسیتەوە
پڕ کۆشت وردە ئەستێرە و

گەرمە تاسەی کچۆڵەکەی شەوانی خەڵوەتم دەکەم
کەی بیستووتە
سیمرخێك پەڕ و باڵی خۆی دا بێت بە گۆشتخۆرەکان و
ل□ بەر دەستیان دانیشتبێت
ئەگەر ڕووبار لاشەی شەکەتی خۆی بکات بە خەڵووز و
ڕاوچییەکان بۆ ناو مێرگی گەرمە ماچی
کارامزەکان بەرێت و
خۆی لەخوێنی سپی چناران هەڵکێشێ
ڕووبار نییە
ئەگەر سیروان بواری کاروانی خەڵووز
بدات و بپەڕێتەوە
سیروان نییە
گوێم لێ بگرە
ئەمشەو دڵەکەم گۆمێکە
دەریایەکە بەسەر لەشی خامۆشی ئەم زەمینەدا ڕاکشاوە و شەپۆل دەدا
چاوەڕوانی هەڵسانی لافاوی گریانە و نەسرەوتووە
ئەمشەو سەرم گۆمی مەندە
هەر گۆمی مەند دەزانێ چۆن وردەماسی
لەناو لەشیا زاوزێ دەکەن
باوەڕ بە ئاوی خوڕ مەکە
هەر گۆمی مەند دەزانێت چۆن
نازی تاڤگە باڵا بەرزەکان بکێشی و
بۆ باوەشی بچکۆلانەی
کانییە چاوکاڵەکانیان بەرێتەوە
ئەمشەو تەنیا هەر من و تۆین
وەرە با باسی شەوانی بەفر و مانگ و دڵداریی خۆمت بۆ بکەم
هەموو شەوێ کە کۆچ دەکەم
تۆ شۆخێکی
بە پاڵتۆیەکی ڕەشەوە
تێکەڵ بە بارانی شەوی گشت شەقامەکانی بەغدا
دەبیت و خۆت
لە شەوقی لایتی زەردی
تاسەکانم دەپارێزیت
کە دەتگەمێ
باران ئیتر دادەکاسێت و دەڕوات و ناتشواتەوە.
تا ڕووبارەکان نەتەزێن
تاوەکو گۆی مەمکەکانت دوو گوڵ□ بەفرینە نەگرن

ناتشواتەوە.
دڵی منیش گڕەیەکی ئەشقی ساڵانی تەنیایی خواوەندە
لە هاوینا
دەست لەگەڵ پەریی خرپنی
بەفرا تێکەڵ دەکات
ئاوم ئاگر پەرستێکە
لە بیابانا چاتۆڵی خۆی هەڵدەدات
چونکە سیمرخ تا ئاگر گەرمتر سەما
لەسەر پووشی هێلانە وشکەکەی بکا
ئارامتر سەر هەڵدەبڕێت و
باڵ بەیەکا دەدا و باوەش
بە لەشی ئاگرا دەکا
سیمرخ هێلانە لە چیلکەی داری دۆزەخ دروست دەکا
کە گڕی گرت
تاکو باران نەیشواتەوە خەفە نا بێ و
شەوچراغی گەردانەکەی شازادە نا دۆزرێتەوە
گوێم لێ بگرە
ئەمشەو دنیا ئەشکەوتێکە
نە کۆتری ترس چینەی تیا دەکا
نە جاڵۆکەش دەتوانێت دەرگاکەی جۆڵایی بکات
وەرە ئەمشەو لەگەڵما بە
ئەم ئەشکەوتە نەبێت برووسکە دەمپێکێت
چونکە هەتاو
تاکو ئەوها
لە چاوەکانمەوە تیشکی سەر بکات و
نەتوانم بیشارمەوە
دەست بۆ هەرچی ئاوێ بەرم
لەناو لەپما دەبێتە مشتێ خۆڵەمێش
وەرە ئەمشەو لەگەڵما بە و
لێم تێبگە
چۆن لەناو دڵی سیمرخا
ڕەنگی دەریا شینایی چاوی ئاسمانە و
گەوهەرەکانی ئەستێرەی دەستەمۆی دەستی شەپۆلن
چۆن گشت کڵاوڕۆژنەیەکی ئەم زەماوەندی بارانە
لەناو خۆیدا دانە مووروی دنیا یەکە
کە دەتەقێت
کۆتایییەك دروست دەکا و

گەردانەی ملی خانمە
گەردن زراڨ□ك□ی گەردوون لەنگ دەكات و
تەنیا سیمرخ دەتوانێ بیدۆزێتەوە
دەگوێ بگرە لە جریوەی ئەستێرەكان
تابزانیت چۆن باسی یەخسیریی خۆیان
بەدەست بازنە بۆشەكەی
مەدارەكانەوە دەكەن
خۆ گشت كەسێك سیمرخ نییە
تا لەناو گڕی هەتاوا
بحەوێتەوە و نەسووتێت.
* * *
ئەمشەو لەجێگای خۆمەوە
وەك هەمیشە زیندانییەك
سەر هەڵدەبڕم
سەیری ئەستێرەكان دەكەم
ئەم ئاسمانەم
تاریك و لینجە
وەكو گۆڕ
گۆڕەوشاری یەك بەیەك
ئەستێرە كزەكان دەدا
لچێكی خۆی داوە بەسەریانا و
بێدەنگ
سەیریان دەكات.
سەیریان دەكەم
سەیرم دەكات و
دەلاقەی ئاسمانم لەسەر دادەخا
لەترسا چاو دادەخەم
با بە ئەمشەو لە خەوما بوو
چوار ئەستێرەی گەشم بینی
لەگەڵ وردە ماسییەكانا
شەڕە ئاویان دەكرد و دەزرووقانەوە
بووم بە ماسی
هەڵماتێنم بە ئەستێرەكان دەكرد و
هەڵماتێنیان پێ دەكردم
بە چوار دەستە
بەرەو حەوتەبەقەی ئاسمان
دەیانبردم

لەوێ دەستیان لێ بەردەدام و دەکەوتم
دەبووم بە کڵاوکوڕێیەک
هەڵدەکشامەوە بە لایان
بەڵام بابە
جاری شەشەم بوو نازانم یا حەوتەم بوو
دەستیان لێ بەردام و کەوتم
هەرچەندم کرد پەڕ و باڵم لێ نەڕوا
هەرچەندم کرد
نە سیمرخێ
نە پەرییەک نەبوو
دەست بداتە بەرم
ترسام بابە
گریام بابە
هاوارم کرد
هیچ کەس بەدەنگمەوە نەهات
زەویم بەقەد چارەگێیەک لەوێ دیار بوو
کەس دیار نەبوو
ئاسمان بیرەکی تاریک بوو
چەندم دەکرد نەدەگەیشتمە بنەکەی
ئێستا و ئەوسایش نەگەیشتم
زۆ براکانم کراسە خوێناوییەکەمیان بردەوە و
بە گورگان خواردوویی لەبرێ جێیان هێشتم!
چل شەو و چل ڕۆژە ئێستا
لەناو گەدەی نەهەنگێکدام
دەکوڵێنرێم و ناکوڵێم
سەر هەڵدەبڕم
ئەستێرەکان دیار نەماون
نە بەیانی و نە ئێوارە
نە مانگ و نە ساڵم لەوێ دیار ماوە و
نەدەزانم ئەمانە کەی دێن و دەچن
بە ئاسمانێکی ئەستوور و
وەکو بیر قووڵ سەرەوخوار
وەک داربەڕوویەکی وشک
هەڵواسراوم
من داربەڕوو نیم و کەچی
دەمەوێ ڕەگ بەزەویدا
دابکوتم

لەدڵی گەرم و نەمردووی ئەم خاکەوە
ئاو هەڵمژم
بیکەم بە خوێن و سەرلەنوێ
جەستەی برینداری ئەوی
پێ ئاو بدەم
من ڕەهێڵە نیم و کەچی
دەمەوێ وەك بارانی شەست
دایبکەم و ڕانەوەستم
تا لێوی وشکی شەقار و
برینەکانی سەر جەستەی
کچە شۆخی ئەم خاکە شەقار شەقارە
ئاو نەدەم و
نەشۆمەوە
ڕانەوەستم
* * *
ئەمشەو لەجێگای خۆمەوە
سەر هەڵد□ بڕم
سەیری ئەستێرەکان دەکەم
سەیرم دەکەن
چاو دادەخەم
داربەڕووی وشکی لەشی من
سەر بەرەو خوار هەڵواسراوە و
ئێستا بەدەم گشت شەپۆلێکەوە دێت و دەچێتەوە
ئەوەی دەمهەژێنێ ئێستا
نە دەریا خەونەکەی جاران
نە ئەو ڕووبارە خوڕەیە
کە من خۆم دایە دەمیەوە
ئەو نەیبردم
خۆت دایە دەم ڕووبارەوە و
پشتی ڕووبار چەمایەوە نەگەیشتی
خۆت دایە دەم زریانەوە و
زریانی سەخت
وەك کۆترێکی دەستەمۆ
گەڕایەوە ناو لانەکەی و داکاسێ
خۆت دایە دەم
غەمی ساڵێکی برینگ و نەها تەوە
غەم هەڵیگرتی بردیتی

شەو درەنگ داهات و نەبووی
وتمان سبەینێ دێیتەوە
ساڵ درەنگ داهات و نەبووی
وتمان بەهارێ دێیتەوە
بەهار نەبووی
هاوین نەبوویت و گڕەکەت
نەونەمامە تینووەکانی دەپڕووکاند
زستانێکی تەڕ و تووش بوو
دنیا بەرگی سپی و ساردی
بەفرێکی زۆری پۆشیبوو
لە بەرگێکی سپی و ساردا
بەچوار دەستە
سیروان و زریان و غەم و
مەرگێکی ناکام هێناتیان
دارە مەیتەکەت کۆڵەگەی
خێوەتەکانی هەواری ساڵی دڵدارییەکەمان بوو
کفنەکەت بەفری تەنکی
ژێر کراسی ئەو کچۆڵە بەهارە بوو
کە خوێنەکەی بەفیڕۆ چوو
چاوەکانت ئەستێرەکانیان دەژمارد
ئەستێرە لەبن ناهات و
چاوی تۆیش تەسکینی ناهات
ئەمشەو بەدیار لاشەکەتەوە دانیشتووم
گەلەگورگی برسیی هەموو یادگارە تاڵ و سوێرەکان
لەناو بەفر و بەستەڵەکی ئەم شەوەدا
دەورم دەدەن
قەپاڵی برسی لە جەستەی سڕم دەگرن
سەر هەڵد□ بڕم
سەیری ئەستێرەکان دەکەم
سینگی ئاسمان و
دڵی من
لەجێگای زامەکانەوە ترووسکایی دەدەنەوە
بەدەم شەپۆلی تاریکی شەوگارەوە
دەهەژێن و ژێر ناکەون
ئەمشەو بەسەر زنجە چۆڵەکەی هەناوما
بەفر دەبارێ
بەفری دێرینی ئەشقەکەت

هەموو لووتکە و
نسێکانی دەروونمی داگیر کردووە
بەری نادات
ئەمشەو سوپای بەفر پۆل پۆل
لە دامێنی مانگە شەوی جووتبوون و
لێك دابڕانەوە
دێنە خوارێ
ئەمشەو دڵم
وەکو چۆلەکەی تازەفڕ
چاوەڕوانی ڕۆژبوونەوەی بۆ ناکرێ
لەناو سنگمەوە بێئارام
خۆی هەڵدەدات
لەسەر لکی پیرە دارتوویەکی گەرمیان
خۆی دەگرێت و
دەجریوێنێ و خەوی نایا
تاکو دەبێت بە کۆرپە مانگێکی بێگەرد
نەهەنگی شەو
وەك گەردەلوولێك بۆی دێت
هەڵی دەلووشێ و
بەرەو خوار
وەکو بۆ ناو بیرێکی قووڵ بەرەو□ بێت
هەرچەند دەکات
دەستی لە هیچ گیر نا بێ
خۆی پێوە بگرێ
نوقم دەبێ
ڕادەپەڕم
نە خەوە و نە مۆتەکەیە
نە وڕێنەی دەم گەرمەتای تەنیاییە
شەوە و تاریکی ئەم ڕێیەت
وەك ڕەشمارێکی بریندار
خۆی لە لاشەی وەکو بەفرت ئاڵاندووە
هەڵت دەگرم و
بەتەنیا سەر هەڵدەگرم
بۆ کوێ دەڕۆی
ئالێرەم
کە ئیتر داوە تیشکەکەی
پێدا دەهاتی پساوە

ئەشکەوت گەرووی نەهەنگێکە
لـووشت دەکا و
هەڵدەخزێی
دنیا تاریك و زەلکاوە
هیچ ڕێگا یەك لێرەوە ناچێ بۆ بانە
ئەو ترووسکایییەی دەیبینی
شەوچراغێکی دزراوی
گەردنی دیلە شازادەی
وڵاتی بەفر و هەتاوە
ئێستا لەناو گەدەی ڕەشە نەهەنگێکی
دەریای زوڵماتا خنکاوە
لێت تێك نەچێ
ئەوە ئاگری شوان نییە
بەقەد پاڵی شاخێکی گەردن کەشەوە پێکرا بێ
ما□□ ه□زارێکیش نییە
ڕووی تێ بکەی
لێت تێك نەچێ
ئەوە ئەوسەری ئەشکەوتی
دۆزەخەکەی دەورت نییە
ڕووی تێ مەکە
بەهیچ کوێیەکت ناگەیەنێ
مەڕۆ
ڕاوەستاوی
ڕەشماری غەم
ل□ باڵای نەونەمامی گشت
ڕۆژ و شەوانت ئاڵاوە
نە باڵندەی ئاواتێك بەلاتا دێت و
نە شنەی با
دەنگێکی خۆشت بۆ دێنێ
پەڵە هەورەکانیش دوورن
بەرزن و پەرت و بڵاون
ئەم با یە بای باران نییە
گەر بشبارێت پەڵە نادات
ئەم خاکە زۆر تینووترە
لەوەی بەم نمە بارانە
ق□□ش□کانی ساڕێژ بێ
ئەم دڵە زۆر پایزترە

لەوەی بەتەنیا یەك گوڵ
بەهار بۆ جەستەی بهێنێت
ئالێرەدا كە ئیتر هەر خۆت و خۆتی
كەسیش نییە گوێت بۆ شل كا
كە بێدەنگ بووی
(شەوە و دنیا وەكو زوڵفت سیاپۆش)ت بۆ بڵێت و
بە باسی كچە ئاسك□ یەك دابینت كات
كە سبەینێ
ل□ ناو ڕەزێكدا
لە پێچێ
بەدزی ئەم دنیایەوە
(سەری كاست بخەیتە سەر دڵی نەرمی) و
خەوێكی خۆش بتباتەوە
گەر ئەم ئەشكەوتە نەهەنگە
هەڵیشت بهێنێتەوە
تازە چاوت بەڕووی خۆرا هەڵنایەت و
لەشی لە دۆزەخ خووساوی
ئەم وەرزە تەڕ و تووشەی تۆ
بەرگەی گەرماكەی ناگرێت
تا پەرییە باڵدارەكانی یوونسیش
ئەم ناوەیان جێهێشتووە
سێبەر لە لەشی تۆ ناكەن
تۆ برینداری نیت و لەشت
سەرتاپا هەر غەمی سوور و
خوێنی ڕەشی
لێ دەچۆڕێ
ئەمشەو لەجێگای خۆمەوە
سەر هەڵدەبڕم
یەك یەك پەردەكانی دڵم
لەسەر خۆ دادەدەمەوە
مۆمی یادە بە سوێكانت
هەڵدەكەم
بیر لە شەوە تەماوییەكانی بارانت دەكەمەوە
ئەم كووچە و كۆڵانە بێ تۆ
گەڵاڕێزانی خەزانە
گەڵاڕێزانە بێ باران
ئەم كووچە و كۆڵانە بێ تۆ

دڵەكەم بە چۆڵى ئێستا
شەوى گۆڕستانە بێ تۆ
گەر ئاسمان دەبووم
نەمدەهێشت
ئەستێرەكەى تۆ ئاوابێ
گەر گريان دەبووم
نەمدەهێشت
چاوەكەى تۆ پێم ئاشنا بێ
گەر بەدەست من بووایە هەرگيز
ئەم دنيايە
وەها نابوو
* * *
ئەمشەو
تەنيا خۆم و
مناڵييەكەى خۆمم
پشتمان لە دنيا كردووە
پێكە شيعرێكى تا نيوە
لە پێشمانايە و نازانين
چۆن بەسەر ئەم هەموو دڕكەى
ئەم باخچەيەدا بەشى كەين
يا من مەستم
يا ئەمشەو لە سەدەكانى
سەهۆڵبەندانەوە بێدەنگ
بە تاقى تەنيا دانيشتووم
نازانم بۆ نەهاتەوە
ئەوساكە من گەلگامێش و
ئەو گۆمێكى مەمك خڕى
بەهارە بوو
بەدياريەوە دادەنيشتم
چاوەڕێى گوڵە شيعرێكى نەمرى بووم
چاوەكانى هەڵبێنێت و دەستى بخاتە ناو دەستم
يا من مەستم
يا ئەم دنيايە دەستاڕە
زەوى تايەك و ئاسمانيش تايەكەى ترى
دڵى وەك هەتاو هەڵاتووم
دەهاڕێت و
دەيكا بە تەرزەى ئاگر و

بەسەرما دايدەبارێنێ
نە چەتری ئەشقێکم پێیە
بمپارێزێ
نە ئەم خوێن بارانی غهمەم
پێ ڕادەوەستێندرێ ئەمشەوە
دەمەو سەدەی لافاو هەستانێکی و ڕەنگ
لە بیابانێکی شارا
پەیکەرە مۆمی شیعرێکی نیگا کاڵم
بە بەرچاومەوە تیرباران کرا و
بێدەنگ بەرەو مەیخانەی دڵتەنگی
وشە ڕەنگ زەردەکان ڕۆچووم
ئەمشەو کە دەست بۆ پێکە شیعرە ساردەکەی بەردەمم دەبەم
دەستم لە لاشەی کوژراوی خۆم دەدا و
لووتم لە بەردی سیزیفی شەو دەکەوێ ڕادەچەنم
هیچ کەسێك سەیری من ناکا
تەنیا پشیلەیەکی سەر خڕی
سمێڵ سووتاو نەبێ
ل□ بەر
مەقاڵەیەکی پڕ لە خەڵووزا نووساوە
نازانم بۆ نەهاتەوە
شەوێکی وەکو ئەمشەوە بوو
کە ئەنکیدۆ بە ناخی زەویدا ڕۆچوو
ڕۆیشت و چەند چاوەڕێم کرد
ئێستاکەیش هەر نەهاتەوە
(ئەگەرچی ڕۆیی قەت ناچێ لەیادم)
دوو شیش شیعری دوانزە گەزی و
یەك چارەکە چیرۆکێکی هاوچەرخانە
پلە و وشەکان یەك بە یەك
جێ گول□□کانی سنگیانم
پیشان دەدەن
پاشان چۆلەکە ئاسا
فڕکە دەکەن
کە دەمەوێ باڵا بگرم و
منیش لەگەڵیانا بڕۆم
پێیەکانم دەبنە دوو پایەی کۆنکریت
بە زەوی□کەوە دەلکێن
ئەم زەمانە زەمانی هەڵفڕین نییە

خەونەکان ئاگرباران کەن
ئەم ئاسمانە لە قوڕقوشم دروست کراوە
ناتوانی باڵەفڕێی تیا بکەی
هیچ مەلی ئاگری نییە
باڵ□فڕێی تێدا بکا
ئەم زەمانە زەمانی شیعری لاڵە
تەنیا ئاسن دەزانێ قۆناخ لە کوێیە
کوا دڵێکی ئاسنینی وەك مەتاڵم بۆ دروست کەن
هەرچی شیعری جگەرگۆشەم هەیە بیبەن
هەرچی شیعرم هەبوو بردیان
تەنیا بەردێکیان دامە دەست
زەمانی قاتوقڕییە
گەر بڵێی بەردێکم دەنێ تاوەکو
سەری خۆمی پێ بشکێنم
دەڵێن نییە
ئەمشەو تەنیا خۆم و خۆمم
لە مەیخانەی چۆڵ و تاریکی شیعرێکی داخراوا دانیشتووم
نە گریانێ دێ بەلامدا
پێکە فرمێسکێکی تاڵم بۆ بھێنێ
تا تەسکینیم دێ هەڵیدەم
نە خەیاڵی خۆ کوشتنێك
بەرانبەرم
لاق دەخاتە سەر لاق هەر
لە دوورەوە
پێکەکەیم بۆ بەرز دەکاتەوە
تاکو منیش بەدەم
زەردەخەنەی بزڕکاوی
سەرخۆشی□وە پێکەکەم
تا دوا چۆڕی هەڵبدەم
بۆ هەر کوێیەك ئەو بیەوێ
دوای بکەوم
ئەمشەو حەز دەکەم وەك ماسی
بە ناخی دەریا شینەکەی
لەبیر چوونەوەدا ڕۆچم
لاشەی هەموو شیعرەکانم
بخەمە ناو هەگبە شڕەکەی دڵمەوە
لەگەڵ جوانی

گشت جوانەكانی دنیادا
بيدەم بە كۆڵما و بڕۆم
ل□ بەردەستی گۆشتخۆرانی ئەم زەمانە جێينه‌هێڵم!
ئێستا ڕێگام بەرەو خوارە
ئەنجام يەكە و ڕێ هەزارە
نەكەی بەر بەدواوە بكەی
ڕێگای ئەژديهای بەرەو خوار
هەڵتەلووشێ و بەرەو خەونی قیڕێكی كوڵاو ڕۆدەچی
كە ئاوڕ لەدواوە دەدەمه‌وه
دوێنێ تەمە و
بای زريانە
كۆچی تەمەنێكی سوورە
لەشت دەست و پێيەكانت
جێ دەهێڵێ و
سەرت چاوە زەرد هەڵگەڕاوەكانت هەڵدەفڕێنێت
بەرەو چەمێكی زۆر تاريك
دادەخزێی
ڕەوە بەرازێكی برسی
تاوت بۆ دەهێنێت و تۆيش
نه‌رمه ئاسكێك
لەناو خوێنتا ڕادەپەڕێ
لەم شەوە مل ئەستوورەدا
دەنگی وەك بڵێسەی ئاگر
بەرز دەكاتەوە و
خۆی تێكەڵ
بە لەشی هێشتا نە نوستووی
بەردی پەڵە هەورەكانت دەكاتەوە
ئەمشەو دنيا
عەسا و پاڵتۆكەی لێرە
جێ هێشتووە
بۆ سەيران چووە يا نازانم
يا سەری خۆی هەڵگرتووە؟
دوێنێ بيستم
دوو شێر هەواڵيان دەپرسيت
يەكێ ڕەش و يەكێ سپی
ئەو لەوێ بوو
ئێستا تەنيا

عەسا و سەبیلەکەی نەبێ
هیچی تری دیار نەماوە
بۆ سەیران چووە نازانم
یا سەری خۆی هەڵگرتووە
(ئەی تریفەی مانگی سپی دەرکی دەلاقە)
کوانێ سەگیش دیار نەماوە
تا مانگێکی پێ بوەڕێ
ئەم دەرگا پۆڵاینانە
ئەمشەو لە کێ داخراون
کلیلەکانیان لای کێیە
ئەمە مەیخانەی ناخێکی درەنگ وەختە
واهەرچی تیایە وەك لاشەی
دووکانی گۆشتفرۆشەکان
سەر بەرەو خوار هەڵواسراوە
یا من لەسەر سەری
خۆم دانیشتووم ئەمشەو
نازانم بۆ نەهاتەوە
وتی تۆ لێرە دانیشە
دەچم چۆلەکەت بۆ دەگرم
هەزار ساڵە وێنەکەت تەنیا شتێکە لەدیار سەرم هەڵواسراوە
نەکەی بەر بەدواوە بکەی
کە ئاوڕێك دەدەمەوە
نە وێنە و نە دیوارەکەیش
لە جێگەی خۆیا نەماوە
بەم درەنگ وەختە نازانم
کوێ بگەڕێم
هەواڵی تۆ لە کێ پرسم
لەگەڵ چ مێگەلە هەورێکی کۆچەرا
خۆت دایە دەست زریانەوە و ئەو نەیبردی
ئەمشەو ئەگەر
ئەم دیوار و پەنجەرە ئاسنینانەی ئەمشەوە نەبووایە
ڕەنگ بوو
لەشی نەرم و نۆڵی شیعرێك
خۆی لە لەشی وەکو دار وشکهەڵاتووم
بسووایە و
تێر ئارەقی زیندووبوونەوەی کردمایە
ئەم مێگەلە هەورە ئەمشەو

با بەرەو کوێ ڕای دەماڵێ
کێ دەڵێ گڕکانی ئەشقێك
ئێستا لێوە سوورەکانی بۆم نەکردوو□ تەوە تاکو
تێر تێر دەمی تێ بنێم
ئەویش بۆ زگی دایکی
هەمیش□یم بباتەوە
نازانم بۆ نەهاتەوە
ئەوسا ئەو کاروانسەرا و
من ڕێبواری ڕێگای هات و نەهاتی ئەشقێك بووم
سەرم دەخستە سەر ڕانی
تا گوڵ□ بەفرینە لەسەر پێڵووەکانم
سەوز نەبووایە
هەڵناسام
ئەمشەو هەرچەند دەمەوێ
لەم سەگوەڕە مۆتەکەیە خۆم ڕزگار کەم
دەستەکانم
دەبنە دوو دارخورمای چۆڵی بیابانێك
چنگ لە زەوی□کە گیر دەکەن
کە دەرگام لێ نەکرێتەوە
گۆشتی لەشی ڕەشی دەرەوەم لێ دەبێ
بە پەیکەری نێرەمووکێکی زەبەلاح
چاوێکم لێ دادەگرێت و
سمتی خڕیم پیشان دەدا
دەرگاکە دادەخهمەوە
بۆ ژێرزەمینێك
تونێڵێك
ل□ ناخی خۆما دەگەڕێم
بمگەی□ نێت
بە تەڕایی شیعرێك
بە گەرمی گریانێك
بە فێنکی مەرگێکی خۆش
ئەمشەو نە شاجوانی مەرگێك
دوگمەی سینە سپی□ک□یم بۆ دەکاتەوە تا منیش
بەدەم مەستی□وە بیمژم
تا چی ڕەوە گورگ هەیە لە دەورەمدا
بڕەوێتەوە
نە کچۆڵە نامیهرەبانەکەی گەردوون

دێتە لام و خۆیم دەدا بەدەستەوە
تا دەتوانم تێکەڵی بم و سبەینێ
بە دڵنیاییەوە لەگەڵ
ڕەوە گورگی مەرگا بڕۆم
تۆ دەیزانی
بۆ پۆلە کۆتری شیعرم
بە منارە و گومەزی ئەم شارە ساختانە
ئاشنا نین
چونکە دنیا ئەمشەو ڕەزی
سۆزانییەکەی ئۆرۆکە و
مەی لە دنیادا نەمێنێ
ڕووی تێ ناکەم
من چاوەڕێ بووم ئەو بێت
بە ڕێی لووتکەی سەختدا بمبا
کەچی ئەو هات و بێ خشپە
بەدیار سەرمەوە ڕاوەستا
چاوی بڕییە لاشەکەم
چەند چاوەڕێم کرد نەبزوا
ئێستا تەنیایی خەریکە
دەست و پەنجەم لەگۆ دەخا و
بە لێفەی بەفرێکی ئەستوور
دامدەپۆشێ
تا لەبەر گەرمایی ئەم شەوا
نەتوێمەوە و نەبمە هاڵاو
ئەگەر ئەمشەو
نەتوێمەوە و نەبمە پەڵە هەورێکی ڕەش
ئاسمان برووسکە لێ نادا
دنیا بەتاریکی ئەمشەو
بەسەر دەبا
ئەمشەو تەنیا
من و ڕووبارێکی مردوو
بە دیار یەکەوە دانیشتووین
لاشەی یەکتر دەپارێزین
جارێکیان ئەو هەڵسا
هەرچی غهمێك لەدڵما بوو
لەگەڵ خۆیا بردی و ڕۆیی
جارێکیش من لە تینووانا

مژم پێوە نا و چی ئەشقی
لە دڵیا بوو
هەڵم مژی و
بەرەو وشکیی بیابانێکی دوور بردم
ئێستا چاو□□ی وەرزێکین
جزمە و پاڵتۆکەی لێرەدا
جێ هێشتووە
بۆ سەیران چووە نازانم
یا سەری خۆی هەڵگرتووە
شەوێکی وەکو ئەمشەو بوو
دەریا هات و دڵی سوێری ل□ بەر دەمما ئاواڵە کرد
مەرگی گوڵێکی تیا بوو
من دەرم کرد
لەگەڵ بەردێکا دانیشتم
تا گلەیی مەرگی لە لا بکەم
کەچی ئەو زوو پێشم کەوت
داخی نەمری بۆم گێڕا یەوە
ئەگەر دەریا
نەتوانێ دەستی پایزێ
لە یەخەی گوڵێکی سەرما
بکاتەوە
دەریا نییە
ئەگەر ڕووبار
بەدوای گوڵێکی تینووا
ڕێگای بیابان نەگرێ
ڕووبار نییە
من بەدیار لاشەکەیەوە دانیشم
ئەمشەو تەنیا
من و کچۆڵەیەکی هەرزەکار
بەرانبەر یەکتر دانیشتووین
من چاوەڕێی ئاوڕێکی پڕ ئارەزووی ئەو دەکەم
ئەو چاوەڕوانی پاسێکی
هات و نەهاتی ئێوارەی
ئەم شارە قەحپەیە دەکات
من بەدمەست و
ئەو مەیخانەیەکی چۆڵی قەراغ شارە
کێ دەتوانێ

تێکەڵی یەکتریمان کا و

لێکمان جیاکاتەوە ئەمشەو.

1977 بەغدا